

Sverige och de politiska flyktingarna

Protokollet över den debatt som för några dagar sedan fördes mellan utrikesministern och hr Ohlin i andra kammaren förstärker intrycket av att hr Undén ännu en gång gjort sig skyldig till en personlig och politisk blamage. Bakgrunden till debatten var några yttranden av utrikesministern som följdes i februari 1953. Här påstods helt generellt att flyktingar i Sverige liksom i de flesta andra länder inte hade rätt att utöva någon politisk verksamhet. "Det har ju varit en gammal regel att politiska flyktingar, som kommer till asyllandet lastade med politiska rancuner och politiska klagomål mot det land varifrån de har nödgats fly, inte skall lufta sina klagomål i asyllandet... Vi vill inte att deras klagomål skall kastas ut bland den svenska allmänheten... Både takt och säkerhet bjuder att de flyktingar som kommit från skilda länder inte här utvecklar politisk verksamhet kring de flyktingsproblem som har motiverat deras ankomst."

Dessa uttalanden var inte bara ovärdiga i sin illvilja mot politiska flyktingar, utan också sakligt felaktiga. Det normala i så gott som alla demokratier är tvärtom att flyktingarna får utöva politisk verksamhet. Det är ett faktum som varje tidningsläsare bör känna till. Överallt i de fria staterna finns flyktingsorganisationer som gör politiska framträdanden och antar politiska resolutioner; i flera länder har till och med exilregeringar bildats, och det var just bildandet av en sådan exilregering i Norge som föranledde utrikesministerns uttalande förra året. Även i Sverige får dess bättre flyktingarna framträda politiskt. Under kriget var det visserligen vanligt att i uppehållstillstånden inskriva förbud mot politisk aktivitet, men denna praxis har under senare år inte tillämpats. Gång efter annan har pressen

innehållit meddelanden om att flyktingar anordnat politiska möten med åtföljande ställningstaganden och resolutioner. De svenska myndigheterna ingriper inte, och det vore ett brott mot toleransens elementära grundsatsar om de ingrep.

Det är alltså tydligt att utrikesministerns uttalanden för drygt ett år sedan var totalt ohållbara; antagligen råkade hr Undén som vid så många andra tillfällen säga en fadäs i hastigheten. Då hr Ohlin nu påtalade saken ville hr Undén emellertid inte ta tillbaka vad han en gång sagt. Han vågade visserligen inte upprepa satserna från förra året — de var ändå för osmakliga — men han förklarade helt frankt att flyktingarna var medvetna om att de inte fick driva någon politik och att man kunde inskrida om något dylikt skedde; att förbud mot politisk verksamhet inte längre föreskrevs i uppehållstillstånden berodde, sade han, på att detta var överflödigt.

Man vågar väl dock med säkerhet utgå från att hr Undén talar på det sättet bara för att han inte har kraft att erkänna sitt misstag. Om de principer hr Undén uttalar verkligen bleve tillämpliga i Sverige, skulle vårt land i fråga om politisk intolerans mot flyktingar komma att inta en särställning i den fria världen. Hr Undén, försiktig ända till ängslighet när det gäller mäktiga diktaturer, har visserligen ofta varit stor och grov i orden då det gällt flyktingar med asylrätt i vårt land. Men det synes dock otänkbart att han skulle tro sig kunna få regering och riksdag med på restriktioner mot flyktingarna som i själva verket skulle innebära oerhörda ingrepp i yttrande- och tryckfrihet. I andra kammaren instämde hr Rubbestad entusiastiskt med utrikesministern; den socialdemokratiska pressen kommer säkerligen som vanligt att säga att han har rätt. Lika fullt lär flyktingarna kunna vara lugna. Om regeringen skulle låta polisen ingripa efter de riktlinjer utrikesministern angivit, kommer trots allt de flesta svenskar att reagera. Från ord till handling törs hr Undén inte gå.

Information om Sydafrika

Chefen för den sydafrikanska unionens informationstjänst, hr Meiring, har varit eller är på besök i Sverige. Det gäller att sända en pressattaché till de nordiska länderna för att skingra våra vanföreställningar om Sydafrika. Hr Meiring säger sig i Norden ha träffat folk som tror att de infödda (negerna) i Sydafrika "är olyckliga och har det svårt på olika sätt eller rent av att det råder hat mellan vita och färgade" (i detta begrepp innefattas tydligen de tre undertryckta grupperna svarta, indier och blandrasiga). Denna uppfattning, säger han, är byggd på svartmålningar. Om folk besöker Sydafrika får de se att infödingarna är lyckligare än många andra folk och att mycket görs för dem. Pressattachén skall hädanefter lämna "vederhäftiga informationer".

Att döma av hr Meirings egna uttalanden blir det här inte fråga om information, utan om propaganda. Att den väldiga majoriteten icke-vita i Sydafrika hör till världens mest systematiskt undertryckta folkgrupper är notoriskt; i Sydafrikas egen litteratur — både den politiska och skönlitteraturen — blir det

ta ständigt klarlagt, och så gott som alla böcker som skrivits om Sydafrika av utlänningar stannar främst vid de vitas hårda behandling av de andra grupperna. Just i dessa dagar söker nationalistregeringen Malan att genomdriva nya lagar som ytterligare skall försvaga dessa gruppers rättsställning. Vill den sydafrikanska regeringen ackompanjera denna ohyggliga politik med något slags romantiserande och idylliserande "upplysning" i de nordiska länderna, kommer den att arbeta i ofruktbar jordmån. Följden blir att den svenska pressen tvingas att än mer energiskt än hittills belysa vad som verkligen sker i Sydafrika; denna press är dess bättre inte van vid att låta sig matas med propaganda av för ändamålet utskickade tjänstemän. Lägg ner informationspengarna på att rensa upp låt oss säga en tusendel av Johannesburgs svarta slum — det ger bättre avkastning.